

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Imago Primi Saecvli Societatis Iesv

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1640

Capvt Nonvm. Propagatio Societatis per illustres aut illustrium virorum ad eadem vocationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97844](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97844)

pòst anno nihilo mitiùs excepti, & præter crudelitatem etiam proditi-
 onem experti sunt. Dum enim Carichæ cuidam (sic Principem virum
 in Floridâ appellant) recens ad Fidem traducto se committunt, & sine
 militum Hispanorum præsidio viam capeffunt, ab eo, seu quòd à Re-
 ligione transfuga descuiisset, seu quòd à suis ad parricidium incitaretur,
 in insidias ducti, & per summam, sed ipsis saluberrimam, immanitatem
 necati sunt. Qui casus tantum abest, vt reliquos in Europâ Socios ab-
 terruerit, vt incitarit magis, dum pro CHRISTO mortem oppetere
 & ipsi pari studio exoptarent. Ergo alacres & hanc deinde insulam, fra-
 trum suorum sanguine consecratam, & Mexicanam Prouinciam, alias-
 que, in quas commigrantes Hispani Regnorum suorum transtulere nomi-
 na, cum Regiis classibus adiuere. In Mexicum cum appulissent, infre-
 mens dæmon, atque horrendis implens vlulatibus montem, vbi pro Deo
 colebatur, quàm sibi dolori atque horrore esset nouorum Sacerdotum
 aduentus, non dubitauit cuidam, quem sibi deuotione obstrictum ha-
 bebat, lamentabundus aperire. Fuit similiter quòd in querelas erumpe-
 ret, cum in Canadam (quam & Franci de patriæ suæ nomine Nouam
 Franciam dixerunt) Henrici IV. voluntate venerunt è Galliâ Patres, qui
 populos Francis vel subditos, vel amicitia & societate iunctos, Euangelij
 sanctiore fœdere, CHRISTO Regum Regi deuincirent. Cœpit enim
 & hinc per varia diffundi loca Religio, spesque affulget fore, vt (quod
 alibi compertum est) aquæ in morem per tenues admissa aditus dilater
 sibi viam, nec vllis limitibus coërceatur. Virginia quamuis Catholicis
 non paret, nostræ tamen operæ non est experta. In eam Patres Angli,
 quasi non satis laborum ferax esset illorum patria, nuperis annis Mis-
 sionem instituere. Nec vlla præterea nominatio terræ pars vel Catholi-
 corum armis est subiugata, vel explorata nauigationibus, quam non iu-
 uandorum hominum causâ nostri homines lustrauerunt. Quin, vt diuinæ
 charitatis quàm humanæ cupiditatis longè maior est vis, multis locis
 suus illos ardor longè prouexit vltèrius, quàm mortalium quemquam
 vel auaritia traxerit, vel error deduxerit.

*Ingressus
 in Mexi-
 cum,*

*Annal. Soc.
 an. 1596.*

*in Nouam
 Franciam,*

*Virgi-
 niam.*

CAPVT NONVM.

Propagatio Societatis per illustres aut illustrium virorum ad eandem vocationes.

TOT in terras dispersa Societas, & vbique non infrequens, facile
 intelligere est quantum hominum complexa sit; eius haud dubiè
 prouidentia & benignitate, qui, sicut addictam sibi deuotamque Fami-
 liam protulit in lucem, suoque insigniuit nomine, ita hæcenus non mo-
 dò locorum amplificauit spatia, sed & continuè Sociorum auxit incre-
 mentis. Verùm non hoc ago, vt manifestum faciam quòd obscurum
 esse non potest. Libet tantum pauca de multis exempla adferre, in qui-
 bus singularis eluceat ratio, quâ summa bonitas quorundam ad hoc In-
 stitutum vocatorum vel pietati indulfit, vel impulit tarditatem. Primus
 occurrit Adalbertus Bausfech, cui in Collegij Pragenfis templo preces ad
 Deum

*Vocatio
 Adalberti
 Bausfech
 ad Societ.*

Deum fundenti, pueri venustissimi specie, in sacrosanctâ hostiâ IESVS apparuit, rogantiq̄ue quid ab se vellet; Volo, puer respondit, vt ibi sis vbi es. Quæ Adalbertus de ingrediendâ Societate intelligens, vitam in eâ tali principio consentaneam egit.

*Hist. Soc.
lib. 16.*

Didaco Sanchez, ad quem potissimum Ordinem animum adiiceret fluctuanti, Gregorius XIII. eligendæ Societatis auctor fuerat. Dum certius diuinæ vocationis indicium desiderat, ad D. Petri se confert; sternit se ad aram; Deum in Sacramento præsentem rogat; pellat tandem molestissimas tenebras, suæque voluntatis exequendæ cupidum, non amplius sinat de eâ incertum hærerè. Res mira. Allapsa è tabernaculo vox: Ingredere, ait, Societatem IESV. Quam latus excipiens, non amplius aut suadentem CHRISTI Vicarium, aut CHRISTVM vocantem cunctatus est sequi.

*Didaci
Sanchez
Lud. de Pon-
te 1. p. Ducis
Spin. 1. c. 11.*

Non in templo erat, sed æger decumbebat in lecto Augustinus Mendiolensis, cum suo illum Saluator alloquio dignatus est. Morbi caussa, nimia in vocationis negotio segnities. Plures annos acribus ad ineundam Societatem stimulis impulsus, ne parèret, nescio quorum necessitates causatus fuerat, quibus ex charitatis præcepto iuberetur subuenire. Interim, quasi in eam rem media conquireret, ambitioni suæ & cupiditati indulserat; tandem graui morbo correptus, cum non acrius eius vi, quam conscientia moribus vigeretur, oculis in CHRISTI de cruce pendentis effigiem conuersis, & veniam rogabat culpæ, & morbo leuamen. Non in vanum fusæ preces. Audiit clementissimus Dominus, claræque voce postquam tergiuersationem ac negligentiam increpauisset, si tandem obtemperare vellet, præstò fore auxilium spondet. Quis tam contumaci atque indurato animo esset, quem tanta benignitas non emolliret? Augustinum minimè malum ingenti etiam voluptate perfudit. Nec mora Societatis Præsibus, vt admittatur, supplicat, & quoniam à Deo se agi certis prodebat indiciis, fit voti compos. Quo nuntio simul animus ingenti exultauit lætitiâ, simul exhausto corpori tantum rediit virium, vt ad Collegium ferre se possit. Sed vt sciret quamobrem tantisper conualuisset, eodem die ingrauescens morbus lecto eum affixit; nec multò post secuta mors, stadium Religiosæ vitæ vix ingressum ad metam perduxit. Nimirum Deus bonorum nostrorum non indigens, quorundam non tam obsequia, quam obsequendi voluntatem requirit.

*Augustini
Mendiolen-
sensis,
Vita P. Balt.
Aluarez.*

Sic & Gulielmus Brunslæus non dissimili ad Societatem prodigio ad ductus, quamuis virtutis studio, & contentione currendi longæ vitæ cursum æquauit; tamen non totum Tirocinij tempus expleuit. Is natione Anglus, cum in hortis quibusdam inambulans de vitæ, quam instituere deberet, genere cogitaret, manifestam Saluatoris speciem vidit, cuius & aspectu & tacito hortatu ad humana linquenda impulsus, facile induxit in animum, vt illi potissimum cœtui se aggregaret, qui illius quem viderat, & vitam sectaretur, & nomen gereret. Viso cum certa eius asseueratio, tum maximè mores fidem fecere.

*Gulielmi
Brunslæi
Ann. Soc.
1585.*

Et hos quidem blandâ vi à rebus caducis abstractos Societati suæ IESVS adiunxit. Non minus admirabilitatis habet quorundam, quos sanctissima eius Parens submisit, accessio.

*Ioannis
Nunnii,
Phil. d' Oul-
treman in
Ioan. Nun-
nio.*

Ioannes Nunnii, non is quem Æthiopiæ Patriarcham fuisse diximus (quamquam & hunc Virgini Societas debet) sed alter è Gufmanorum nobilissimâ inter Hispanos familiâ, cum de vitæ statu dubius cæli Reginam, quæ fluctuantibus Cynofura est, suppliciter implorat; illa se exhibendam præbens, Visne, inquit, Filio meo seruire ad defatigationem? Cum se velle respondisset, subiunxit Virgo: Hos ergo (Fabrum & Stradam, quos habebat in comitatu, designabat) nihil hæsitans sequere. Nec multo post homines per visum oblatos obuios habuit. Dum hæret, amborumque vultus cum præteritis simulacris confert, attonitum præoccupans Faber, eisdem verbis, num CHRISTO ad defatigationem seruire velit, interrogat. Ex quâ ille voce plus quàm quæreretur intelligens, non dubitavit se eis ad perpetuam vitæ laborumque, quibus fatigari recreari est, societatem adiungere.

*cuiusdam
Parisiensis,
Ioan. Boni-
facius Hist.
Virginalis
l. 4. c. 14.*

Sed & Cælitum singularis in hoc genere erga quosdam memoratur fauor. Fuit Parisiis adolescens, qui pertæsus vitæ liberioris cum meliorem instituisset, nocte quadam, quæ diem Dominicum sequebatur, percepit vocem ad perseverantiam (in quâ uti omnis felicitas, ita maxima difficultas sita est) se adhortantis. Post octiduum similiter monitus, quis esset qui loqueretur, interrogat. Sum, inquit ille, tui cognominis Ioannes Euangelista: & vicissim, Capuccinusne (forè de in eundâ Religione cogitabat) an Carthusianus fieri velit, interrogat. Ut Deo visum, respondit adolescens. Nec id temporis plura. Tertio Dominico die, nocturno item tempore redit Apostolus, datâque in manus schedulâ, En, inquit, tres tibi offeruntur Ordines: quem voles, elige; ego amplius non reuertar. Duorum nomina argenteæ litteræ, nostrum (is erat tertius) aureæ exhibebant. Quod augustissimo IESV nomini datum, adolescens sic interpretatus est, ut qui aureis designaretur litteris, eum sibi optimum, suisque accommodatissimum rationibus crederet.

*Ioannis
Carrera,
Hist. Soc.
parte 2.*

Non tam placidum Ioannes Carrera monitorem habuit. Postquam vocanti Deo diu repugnasset, dæmonem horrendâ specie in eius cubiculum immisisse se ferunt; quem quamuis luctando abigeret, tanto tamen horrore correptus est, ut eum non dissimulans ad Societatis gremium confugerit.

*Ioannis
Magirij,
Annal. So-
ciet.*

Aliud spectrum Ioannem Magirium perpulit. Fratrem vitâ functum per quietem vidit: qui leuitatem morum (viuebat enim solutiùs) ei exprobrans, exceptumque de CHRISTI latere sanguinem in faciem coniectans, Vide, inquit, ne hic cruor in cassum pro te effusus sit. Quo ille monito ictus, non tantum ne sibi, sed & ne multis aliis tantum pretium periret, in Societate curauit.

*Francisci
Caietani,
Maurolycus
in Oceano
Relig.*

Hunc hominis defuncti manes, Franciscum Caietanum (ut de Francisco Borgia nihil dicam) cadaver mouit. Ex eius intuitu cum sui quoque corporis conditionem perpendisset, nec illi, quo minus putresceret, vel nobilitatem sanguinis, vel delicias quibus affluebat, quidquam profuturas; omnes ad immortalis animæ cultum curas conuertit: fuitque rebus quas in Societate gessit, quàm quas in mundo reliquit, multo clarior. Cedunt enim omnia virtuti; nec quidquam, quod illa non illustrat, verum splendorem habet. Luxus, diuitiæ, claritudo generis, perfringunt cæcutientes oculos; sapientum animis magis ad contemnendum, quàm

quàm ad ambiendum proposita sunt. Illud tamen ex iis resultat com-
modi; quòd, sicut quò quisque nobilior atque opulentior, hoc ferè no-
rior, ita si ad virtutem animum applicat, exemplo sit vtilior. Experta hoc *Exemplo-*
est Societas & sub initium, cum Franciscus Borgia Gandiæ Dux, Anto-
nius Corduba, Ioannes Mendoza, hic Marchionis à Valle, ille Comitis *rum vis.*
Feriæ & Marchionis de Plego filius, aliiq̄e multi; & deinde cum longè
plures illustrissimo genere orti, maximisque perfuncti honoribus, om-
nibus ex prouinciis in eam adscripti sunt. Quàm multos enim fuisse cre-
dimus, qui, cum viderent homines quos habebant in admiratione, ea
contemnere quæ plurimis sunt summa votorum, cœperint & ipsi aliter
de rerum vanitate sentire, atque ad illa sponte deponenda animum in-
ducere, quæ aliquando vel inuitis mors esset ereptura? quàm multos, qui-
bus minùs vel cognitus vel acceptus hic Ordo, postquam viris, qui om-
nium in se oculos conuertebant, auctus est, penitiùs inspicere atque adamari
cœpit? Planè vt, tamen si Religioni non nobilitas, sed probitas suorum
laudi vertatur, tamen non inter postrema diuini fauoris indicia ponend-
um sit, multos ab eo submissos, qui vel accepta à maioribus vel par-
ticipata propriis meritis decora abiiciendo, huic Familiæ decus adferrent. *Legebam, Epist. 109.*
Non multos nobiles, non multos sapientes, non
multos potentes elegit Deus. At nunc, præter regulam, mirâ Dei potentiâ talium
conuertitur multitudo. Ego certè centenos aliquot Ducum, Principum,
Marchionum, Comitum, Baronum filios adferre possem, quibus nostræ
Societatis humilitas domesticis honoribus potior fuit. in vno Belgio et-
iamnum facilè sex & viginti superant. Sed id indicasse satis sit, ne, quæ
illi abiecerunt, ego plus æquo videar æstimare; & ex illis Religioni velle
laudem accersere, quæ eius alumnis non habuisse, sed reliquisse glorio-
sum est.

CAPVT DECIMVM.

*Catalogus Prouinciarum Societatis IESV, Domorum, Colle-
giorum ac Seminariorum, Sociorumq̄, qui in vnaquaque
Prouinciâ erant anno Christi M. DC. XXVI.*

Quod ij faciunt, qui ad breuis tabulæ angustias vniuersam naturæ
machinam contrahunt, id nos in exhibendâ Societatis amplitudi-
ne secuti sumus. Exiguam rei maximæ imaginem dedimus. Ne tamen
scire plenius cupienti, quàm latè modò per orbem diffusa, quibus li-
mitibus circumscripta sit, quas regiones omnino peruaserit, quas tan-
tùm attigerit, vbi inter barbaros idolorum cultores, vbi inter Mahu-
metanos, vbi inter eos qui se ab Ecclesiæ vnitatem abstraxerunt, vbi in-
ter hæreticos degat; ne, inquam, ista desideranti ad manum non sit,
vbi quæ velit vno contempletur intuitu, visum est Prouinciarum Do-
miciliorumq̄ catalogum subtexere. Sunt ergo